

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

§. 1. De Accusationibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

Quarto, favorabiliores sunt primæ in capiendis legatis, quam secundæ. Nam legatum sub conditione, *Si non nupserit*, virgini, quæ nondum experta est virum, relicto, etiam si nupserit, ei, non obstante conditione, debetur locus in vidua, *l. Cum tale legatum §. 5. D. de condit. & demonstrat.*

Quinto, mulier, quæ iterum nupserit, nequit ob ingratitude[m] revocare donationes liberis prioris matrimonii factas: Exceptis tribus casibus, enumeratis in Novella 22. *De nuptiis cap. 35.* At vero vidua unius matrimonii potest, *l. His solis 7. Cod. de revoc. donat.*

PARATITLA

S I V E

S V M M A R I A

E T

METHODICA EXPLICATIO

LIBRI QUINTI

DECRETALIVM.

TITULUS I.

De Accusationibus, Inquisitionibus, & Denuntiationibus.

§. I.

De Accusationibus.

1. Accusatio quid sit.
2. Libellus accusatorius qua continere debeat.
3. Hora & dies commissi criminis an necessario exprimendus.
4. Inscriptio seu pœna talionis hodie ab usu recessit.

Ius Pontificium, sive scriptum sive non scriptum, versatur vel circa personas Ecclesiasticas, vel circa res, vel circa judicia, eaque cum civilia, tum criminalia. Cum itaque libro primo actum fue-

rit de iure personarum; secundo de universa iudicii ordinis ratione; tertio & quarto de materia ipsa seu rebus Clericorum & Laicorum, quæ in iudicium Ecclesiasticum civile deducuntur: Sequitur ut hoc quinto libro tractemus de iis rebus, quæ in iudicium Ecclesiasticum criminale veniunt; doceamusque primo, quo pacto actiones seu iudicia criminalia instituantur; tum de delictis ipsis, quæ in foro Ecclesiastico proponuntur; ac demum de pœnis, quibus rei à Iudice Ecclesiastico afficiendi sunt.

Judicia criminalia tribus potissimum modis instituuntur, nempe per Accusationem, Inquisitionem, Denuntiationem; *c. Licet Heli 31. in princ. inf. de Simonia.*

1. Accusatio, secundum Hostiens in *Summa hoc. tit.* est criminis alicujus apud Judicem competentem, vindictæ publicæ causa, inscriptione interveniente, legitimè facta delatio. Colligitur hæc descriptio ex *l. fin. Cod. de accusation.* & communiter receptam esse tradit Jul. Cla-

rus in *Pract. crim. q. 12. n. 1.* Dixi vindictæ publicæ causa; in exemplum scilicet populi, ut omnes à talibus criminibus abstineant. Accusare verò est deferre reum criminis alicujus peribellum ad Judicem, cum subscriptione deferentis: Et qui defert Accusator dicitur, uti Actor, qui in civilibus causis provocat ad Judicem.

2. Debet autem libellus accusatorius continere in primis nomen Judicis coram quo crimen proponitur, ut sciatur, aui sit competens, ut *Tit. Cod. Vbi de criminibus agi oporteat*: Item nomen accusatoris & accusati, ut constet, quis sit accusator, & quis accusetur, (quantum si nomen accusati ignoretur, possit describi ex habitu, officio, vel aliis circumstantiis:) speciem in super criminis: Locum & tempus commissi criminis (aliàs accusatio redderetur incerta, & ipso jure nulla, etiam parte non opponente, Jul. Clarus: *d. q. 12. n. 9.* eripereturque reo facultas se defendendi:) Item personas, in quas vel cum quibus illud perpetratum dicitur: Insuperque subscriptionem accusatoris in crimen, siue ad pœnam talionis, non tantum in publicis delictis, verum etiam in criminaliter intentatis, *l. fin. D. de privar. delictis. l. fin. D. de furtis.* Quod constitutum est ut homines deterreantur à calumniis. *l. penultim. Et ibi Gloss. Et Salicet Cod. de accusation.* & ne innocentia alicujus temerè periclitetur & vim patiatur. Formam accusationis vide in *l. Libellorum D. de accusat. Et can. fin. §. libellorum, l. 1. quasi. 8.* & quæ late deducuntur à Greg. Tholos. *h. s. Partit. l. i. r. 9. c. 4.*

3. Cæterum non tenetur accusator invitus horam & diem designare, nisi id reus perat, ut scilicet negativam, loco & tempore coarctatam, puta, se eo die fuisse in aliquo loco, remoto à loco delicti, probare possit, *l. Optimam Cod. de contrahenda stipulat.* aut nisi crimen tali die commissum sit micrius puniendum, Jul. Clarus *d. loco vers. Dixi etiam.* Et si diem expresserit, qui mensẽ designet, aliã mensis designatione opus non erit, *W. c. l. b. D. ad h. t. n. 11.* alias enim nimis coarctaretur potestas accusandi & probandi, quando quidem quis diei vel septimanæ facile oblivisci possit, cum non ita cadat sub sensum, ut locus.

Inscriptio verò, ac pœna talionis hodie passim à foro recessit, valetque ejusmodi consue-

tudo, Felin, *in c. Super his rite. Notab. hoc tit. Gothof. ad d. l. fin. Cod. de accusat.* Et sanè ob antiquum rigorem multi deterrebantur ab accusando, multaque crimina propterea manebant impunita. Quamquam etiam hodie, si quis alicquem de crimine aliquo differat, & partem formatam, ut vocant, se adversus eum constituat, soleat carceri committi, donec satisfecerit idonee, de accusatione prosequenda, & injuria relaxanda, si crimen intentatum minus probet, *lib. 2. Cod. de exhibenda reis.* Quia tamen hæc pro diversitate locorum diversimodè exercentur & observantur, satius fuerit sequi stylum & consuetudinem cujusque loci.

Sed & in tabulis Legum Brabantiæ, vulgo *den Lancharre* anni 1312, legimus Joannem Ducem pœnam talionis discretè innovasse, decrevisseque eo loco habendum esse eum, qui alium in jure convenisset, & querelas non probasset, quo alius fuisset habendus probato crimine.

Denique si accusatio non fuerit legitime concepta, nomen rei aboletur, & ex integro reperendi reum sit potestas, *d. l. Libellorum §. 1.*

§. II.

Quinam acculare possint,

1. *Prohibeatur, quorum nihil interest.*
2. *Qui semel destiterint ab accusando.*
3. *Læcus volens accusare Clericum.*
4. *Inimicus accusati aut inimico ejus cobabitans.*
5. *Mulier, pupillus miles, infamis, &c.*
6. *Aliàs accusator avertendus est, etiam Monachus adversus Pralatum.*
7. *Nemo per Procuratorem accusare aut defendere se potest.*
8. *Nemo invitus accusare cogitur, Et quatenus desistere liceat.*
9. *Quibus hodie munus accusandi deferatur.*

Acculare possunt omnes, qui non prohibentur, *l. Qui accusare §. D. de accusation.* Prohibetur autem quis accusare aliquem ob varias causas: Vel quia ejus, qui vult accusare, nihil interest *c. Illa 3. h. t. exceptis publicis iudiciis: l. 1. vel quia eundem ejusdem criminis se-*